

Sivil Toplum Kuruluşları
Uygulama ve Araştırma Merkezi

12. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı

SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM

Temel Hedefler: Sürdürülebilir tüketimi ve üretim kalıplarını sağlamak

12

SORUMLU ÜRETİM
VE TÜKETİM

stkam.marmara.edu.tr

stkam@marmara.edu.tr

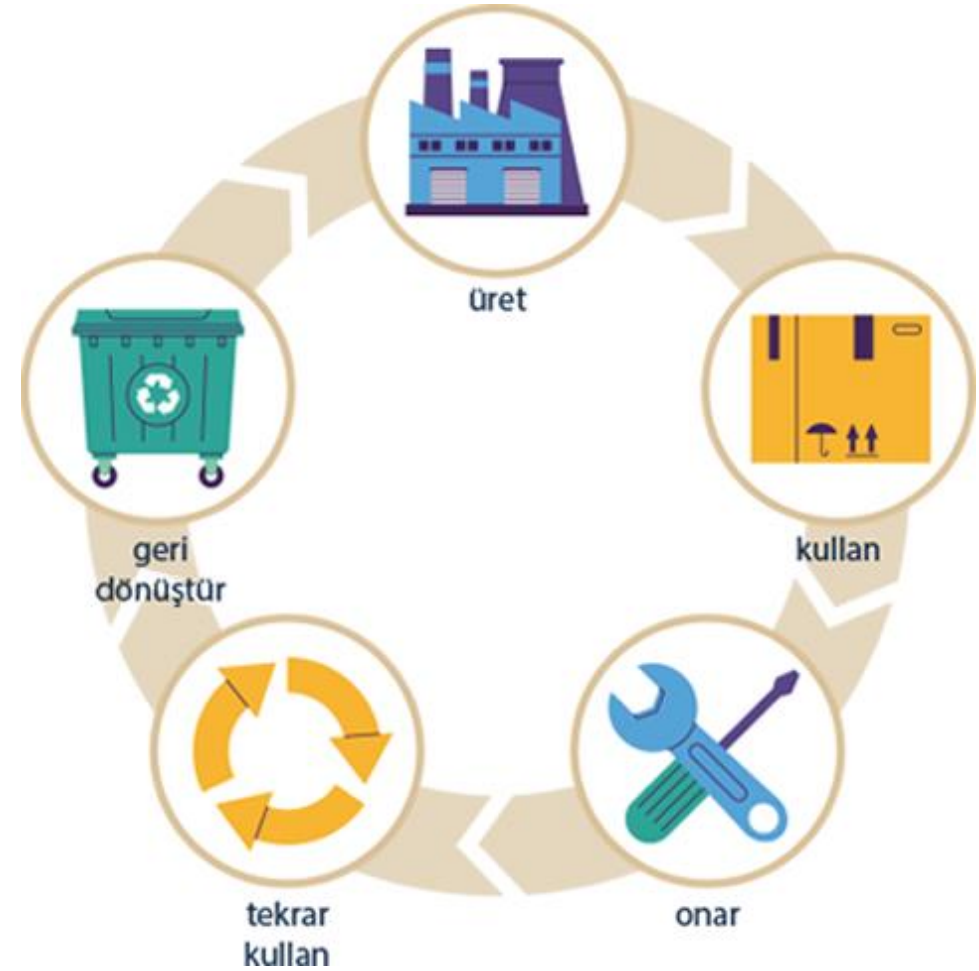
[marmara_stkam](https://www.instagram.com/marmara_stkam)

Kaynak:
Sustainable Development in the European Union, Eurostat

Her hakkı saklıdır.

- 12. SKA; sürdürülebilir uygulamalara uyum sağlamaları için işletmelerden, politika yapıcılardan, araştırmacılardan ve tüketicilerden bir dizi kapsamlı eylemleri uygulamalarını beklemektedir.
- Ayrıca ileri düzey teknolojik kapasiteye, kaynak verimliliğine ve küresel atıkların azaltılmasına dayalı sürdürülebilir üretim ve tüketim yapılması çağrısında bulunmaktadır.

Çevresel Etkileri ve Ekonomik Büyüme yi Birbirinden Ayırmak

- Ekonomik büyüme, refahı ve sağlığı olumlu etkilese de genelde kaynakların ve enerji tüketiminin artması ile bağdaştırılır.
- Sınırlı kaynakların tüketiminin devamlı şekilde artması, hem çevreye zarar veriyor hem de iklim değişikliğine önemli ölçüde katkıda bulunuyor.
- Bu durumla mücadele etmek için AB, Avrupa Yeşil Mutabakatı sürecini başlattı. Avrupa Yeşil Mutabakatı ile AB'de modern, kaynak verimliliğine dayalı, rekabetçi bir ekonomi oluşturularak adil, müreffeh ve iklim nötr topluma erişmek amaçlanır.
- Madde ayak izi, diğer bir deyişle hammadde tüketimi (HMT), bir ülkede tüketilen mal ve hizmetlerin tedarik zinciri boyunca kullandığı madde miktarını gösterir.
- Son yıllarda AB'deki madde ayak izinde kötüleşme görüldü. Bunun yanında enerjide verimlilik arttı.

2019'da AB'deki nihai tüketiciler, **6.52 milyar ton** hammadde tükettiler. Bu sayı 2014-2019 arasında **%5.2** artış gösterdi.

2019'da **543 milyar Avro** değerinde kimyasal satışı yapıldı.

2020'de AB'de **217.9 milyon ton** zehirli kimyasal tüketildi.

- İşletmelerin ve tüketicilerin kullandığı günlük ürünlerin çoğu kimyasalların yardımıyla üretilir. Böylece kimyasalların AB ekonomisindeki yeri önem kazanır.
- Kimyasalların bu şekilde kullanımı topluma fayda sağlıyor olsa da aynı zamanda çevre ve insan sağlığı için risk taşımakta.
- 2019'da AB'deki binek arabalar, toplam CO2 emisyonlarının %14.9'undan sorumluydu. AB, bu emisyonları azaltmak için kendine hedefler koymuştur. Büyük üreticilerin çoğu, gerekli tedbirleri alarak 2020'de hedeflerine ulaşmışlardır.
- Avrupa Çevre Ajansı verilerine göre AB kayıtlı yeni binek otomobillerin km başına CO2 emisyonu 2015'ten beri %9.2 azalarak 2020'de 108.2 g/km'ye ulaşmıştır.
- Bu düşüş, bugüne kadar emisyonlardaki en büyük düşüş olsa da 2025 ve 2030 hedeflerine ulaşabilmek için daha fazla ilerleme kaydedilmesi gerekecektir.
- Benzin ve dizelle çalışan içten yanmalı motorlara sahip arabaların yerini sıfır emisyonlu araçların alması, Avrupa İklim Yasası ve 2030 İklim Hedef Planı'nda belirtilen hedeflere ve 2050 yılında kadar iklim nötrlüğüne ulaşmakta etkili olacaktır.

Yeşil Ekonomi

- Çevresel etkilerle ekonomik büyümeyi birbirlerinden ayırmanın en etkili yollarından biri de yeşil ekonominin payını arttırmaktan geçer.
- Çevreye verilen hasarı önlemek, ölçmek, kontrol altına almak, sınırlamak gibi alanlarda ürün ve hizmetler sunan sektörler, çevreyi koruma faaliyetlerinde ve kaynak yönetiminde etkili olacaktır.
- Çevresel mal ve hizmet sektörünün katma değeri son 15 yılda güçlü bir büyüme göstermiştir.

2019'da AB'deki çevresel mal ve hizmetler sektörü **293.2 milyar Avroluk** brüt katma değer üretti.

Atık Üretimi ve Yönetimi

2020'de AB'de kullanılan maddelerin %12.8'i toplanan atıklardandır.

- Üretimi, tüketimi ve atığa dönüşmesi hızlı olan ürünlerle sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarına sahip olunamaz.
- Ürünlerdeki madde girdisini ve atık çıktısını azaltarak dögüsel bir ekonomiye katkıda bulunabiliriz. Ürünlerin atığa dönüşmesini mümkün olduğunca önlemek ve olabildiğince yeniden dönüştürmek, bu sürecin temelidir.
- 2018'de AB'de büyük madensel atıklar hariç 813 milyon ton, yani kişi başına 1820 kg atık üretildi. Bu atıkların %7.9'u, yani kişi başına 143 kg'si sağlık ve çevre için tehlike arz etmekteydi.
- Atıklar sürdürülebilir bir şekilde yönetilmediğinde çevrede sera gazı emisyonları ve kirlilik gibi büyük etkiler bırakmaktadır.
- Atıkları geri dönüştürmek ve ekonomiye ikincil hammadde olarak tekrardan kazandırmak, AB'nin atık yönetimi ve birincil hammadde ihtiyacının azaltılması adına kritik rol oynamaktadır.

i AB'de kişi başına üretilen maden dışı atık miktarı 2004-2018 yılları arasında %1.1 arttı.

i 2018'de AB'deki toplam atık üretimi **2338 milyon ton**, yani kişi başına **5234 kg** idi.

i 2018'de AB'deki büyük madensel atıklar dışındaki atıkların **%55'i** geri dönüştürüldü.